

Developing a Fundamental Music Notation Reading Curriculum for Children in the Khlong Phai Singto Community

Milan Potikom and Prapansak Pumin

Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University, Thailand

Corresponding author E-mail: milaniz084840@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-9488-8276>

E-mail: prapansak@g.swu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-3119-3489>

Received 06/04/2026

Revised 19/05/2026

Accepted 23/06/2026

Abstract

Background and Aims: Music can be a part of helping children develop learning skills and progress appropriately according to their age. Therefore, this study aimed to: (1) develop a set of basic Western music note-reading activities for children in Khlong Phai Singto Community, and (2) measure learning achievement using the developed activity set.

Methodology: The sample group used in this research consisted of seven children aged 5–7 years living in the Khlong Phai Singto community, selected through purposive sampling. The research instrument was a set of basic Western music note-reading activities designed for children in the Khlong Phai Singto community. The statistics used for data analysis were the mean and standard deviation.

Results: The developed activity set enhanced children's basic Western music note-reading skills at a good level. The children were able to sing while distinguishing pitch levels of musical notes and apply note-reading skills to produce melodies. 1) The activity set developed by the researcher enabled the children to achieve a good level of development in basic Western music note-reading skills. The children were able to sing while distinguishing different pitch levels of musical notes, as well as apply note-reading skills to support singing melodies accurately. 2) The assessment of learning achievement using the basic Western music note-reading activity set for children in the Khlong Phai Singto community showed that the children's mean pre-test score was 0.00, with a standard deviation of 0.00, indicating that the children had no prior knowledge or experience in reading Western music notation. However, after participating in the learning activities designed in accordance with the children's developmental stages, the mean post-test score increased to 11.28, with a standard deviation of 1.11. A comparison between the pre-test and post-test results demonstrated that the children's post-test scores were significantly higher than their pre-test scores at the .05 level of statistical significance ($T = 0$, $p < .05$), which supported the research hypothesis.

Conclusion: The development of the basic Western music note-reading activity set for children in Khlong Phai Singto Community, consisting of five structured activities, effectively improved children's note-reading skills. The children demonstrated good development in distinguishing pitch levels and were able to apply note-reading skills to sing melodies accurately.

Keywords: Instructional Activities; Basic Western Music Notation Reading; Children

การสร้างชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่สิงโต

มิลาน โปธิคม และประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ดนตรีจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมเด็กให้เกิดทักษะการเรียนรู้การพัฒนาตามวัยอย่างเหมาะสมและถูกต้อง ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่สิงโต 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่สิงโต

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย คือ เด็กที่มีอายุ 5-7 ขวบ ในชุมชนคลองไผ่สิงโต จำนวนทั้งหมด 7 คน โดยเลือกแบบแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดกิจกรรมการอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น ของเด็กในชุมชนคลองไผ่สิงโต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย: พบว่า 1) ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านการอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้นในระดับที่ดี สามารถขับร้องโดยแยกแยะระดับเสียงตัวโน้ตได้ รวมไปถึงใช้ทักษะการอ่านโน้ตมาช่วยในการขับร้องให้ออกมาเป็นทำนองเพลง 2) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่สิงโต พบว่า เด็กมีค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบก่อนเรียนอยู่ที่ 0.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.00 แสดงให้เห็นว่า เด็กไม่มีพื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่านโน้ตดนตรีสากลมาก่อน แต่หลังจากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้นที่ออกแบบให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก เด็กมีค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบหลังเรียนอยู่ที่ 11.28 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.11 ซึ่งเมื่อนำผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาทำการเปรียบเทียบ พบว่า เด็กมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($T = 0$, $p < .05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปผล: การสร้างชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่ ซึ่งแบ่งออกเป็นโครงสร้างของชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น จำนวน 5 กิจกรรม พบว่า เด็กมีพัฒนาการทางด้านการอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้นในระดับที่ดี สามารถขับร้องโดยแยกแยะระดับเสียงตัวโน้ตได้ รวมไปถึงใช้ทักษะการอ่านโน้ตมาช่วยในการขับร้องให้ออกมาเป็นทำนองเพลง

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรม; การอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น; เด็ก

บทนำ

ดนตรีเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินชีวิตมนุษย์มาอย่างต่อเนื่อง ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และความหมายจากผู้ขับร้องหรือผู้บรรเลงไปสู่ผู้ฟัง อีกทั้งยังมีบทบาทในบริบททางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และการศึกษา ดนตรีจึงถือเป็นศาสตร์และศิลป์ที่มีคุณค่าในการพัฒนามนุษย์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยการเรียนรู้และการปฏิบัติ ดนตรีส่งเสริมการทำงานร่วมกันของกระบวนการรับรู้ การเคลื่อนไหว และกระบวนการคิดขั้นสูง ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้าน ในบริบทการศึกษาของประเทศไทย ดนตรีเป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบทางดนตรี สามารถแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์คุณค่าทางดนตรี และเห็นคุณค่าของดนตรีในฐานะมรดกทางวัฒนธรรม การจัดการเรียนการสอนดนตรีจึงจำเป็นต้องออกแบบให้สอดคล้องกับพัฒนาการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

โดยเฉพาะในระดับวัยเด็ก ซึ่งเป็นช่วงสำคัญของการวางรากฐานด้านทักษะและความรู้ทางดนตรี แนวคิดการสอนดนตรีของโคดาย์ (Kodály Approach) เป็นแนวคิดที่เน้นการร้องเพลงเป็นพื้นฐาน ใช้เสียงตามธรรมชาติของเด็กควบคู่กับการเรียนรู้การอ่านโน้ตดนตรีอย่างเป็นลำดับขั้นจากง่ายไปยาก ดังนั้นดนตรีมีความสำคัญต่อวัยเด็กเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษติศักดิ์ พูลสวัสดิ์ และ กิรติ คุสานนท์ (2561) ที่กล่าวว่า เด็กที่เข้าสู่ระบบการเรียนการสอนที่เป็นแบบแผนและอย่างเข้าสู่ช่วงอายุ 4-7 ปี เด็กช่วงวัยนี้จะมีพฤติกรรมที่เริ่มฉายแววให้เห็นพัฒนาการทางด้านการรับรู้ เรียนรู้ และการคิดอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ มีความเป็นตัวเอามากขึ้น ชอบที่จะทำอะไรด้วยตนเอง มีความมั่นใจ และมีความคิดสร้างสรรค์ โดยมีความโดดเด่นเฉพาะด้าน โดยทั่วไปเด็กวัยนี้มักจะใช้เวลาอยู่กับของเล่นหรือสิ่งที่ตัวเองชอบมากขึ้น รวมทั้งการใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในกิจกรรมหรือการเล่นนั้นๆ เช่นเดียวกับเด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนคลองไผ่สิงโตซึ่งเป็นชุมชนแออัด

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กวัย 5-7 ปี และเอื้อต่อการพัฒนาทักษะด้านจังหวะ ระดับเสียง และทำนองอย่างเป็นระบบ จากบริบทของชุมชนคลองไผ่สิงโต ซึ่งเป็นชุมชนที่ยังประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทำให้เด็กส่วนใหญ่ขาดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง โดยเฉพาะในวิชาดนตรี เด็กไม่มีความรู้ในทางด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ ส่งผลให้ไม่สามารถอ่านโน้ตดนตรีสากลได้ อีกทั้งโรงเรียนขาดแคลนบุคลากรผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ รวมถึงสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสร้างชุดกิจกรรมการอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนดนตรีของโคดาย์ และการร้องเพลงเป็นสื่อหลัก เพราะโคดาย์ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเสียงและการฟัง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของดนตรีที่มีอยู่ในตัวเด็กทุกคน เป็นการสร้างรากฐานดนตรีที่แข็งแกร่ง ก่อนที่จะพัฒนาไปสู่การอ่านโน้ตดนตรีสากล โคดาย์จึงถือว่าเป็นหลักการสอนที่ส่งเสริมพื้นฐานความรู้ด้านดนตรีและพัฒนาศักยภาพของเด็กให้สอดคล้องกับพัฒนาการและบริบทของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อสร้างชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่สิงโต
- 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่สิงโต

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทฤษฎีโคดาย์

โซลตัน โคดาย์ (Zoltan Kodaly, 1974) มีหลักการสอนดนตรีโดยการจัดลำดับเนื้อหา และกิจกรรมดนตรีให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก เริ่มจากการฟังดนตรีแล้วแสดงออกทางการร้องหรือการเล่น และเมื่อมีประสบการณ์เพียงพอก็สามารถฝึกการอ่านและเขียนภาษาดนตรีได้ ใช้สัญลักษณ์มือ และใช้การอ่านโน้ตด้วยระบบซอล-ฟา ฝึกสอดประสานทางดนตรีของผู้เรียนได้ทั้งเรื่องจังหวะ ระดับเสียง ทำนองและการประสานเสียง

สิขณันต์เศก ย่านเดิม (2558) อ้างถึงใน ธวัชชัย นาควงษ์ (2543) กล่าวว่า ครูสอนดนตรีของประเทศสหรัฐอเมริการู้จักกับเทคนิคการสอนดนตรีของโคดาย์บางส่วนก่อนรู้จักวิธีการสอนทั้งหมด ครูเหล่านั้นชอบใช้สัญลักษณ์ที่มีมาก่อนการเขียนตัวโน้ตจริง เช่น การใช้รูปภาพของวัตถุ และกำหนดโน้ตที่ไม่มีหัวโน้ต แล้วค่อยถ่ายทอดสู่การใช้โน้ตจริงๆ ด้วยวิธีการเรียนที่สนุก ดูลักษณะการเล่นเกมส์มากกว่าการเรียน และการใช้สัญลักษณ์มือตามแบบของเคอร์วิน (John Curwen) ชาวอังกฤษ ที่โคดาย์ปรับปรุงและใช้จนเป็นที่นิยมในกลุ่ม

ครูดนตรีชาวอเมริกัน และการจัดลำดับการสอนของโคดายก็เป็นที่น่าสนใจครูดนตรีทั่วไป โดยมีแนวคิดสำคัญ 2 ข้อ ดังนี้

1) จัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยเนื้อหาและการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนจัดเป็นขั้นตอนจากง่ายไปสู่ยาก ซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ง่าย

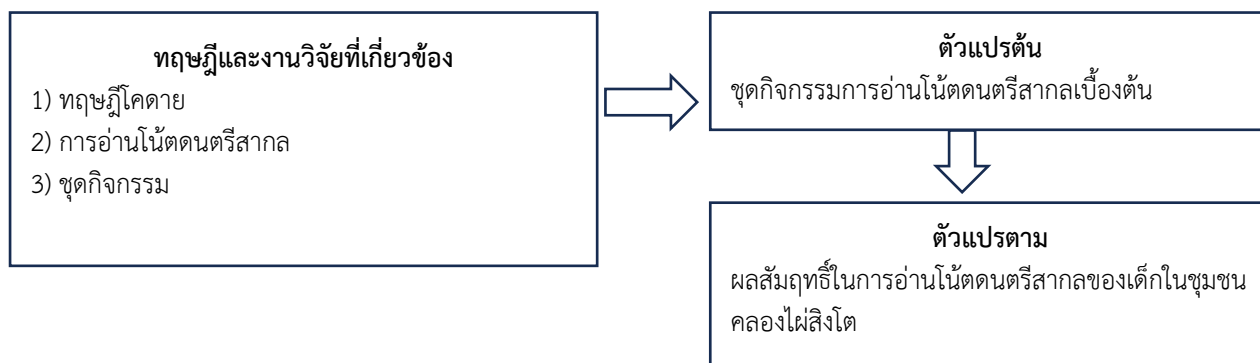
2) เน้นการร้องเพลงเป็นหลัก เพราะโคดายเชื่อว่า การเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กให้ได้ผลดีที่สุด คือ การให้ร้องเพลง เพราะการร้องเพลงเป็นการใช้เสียงซึ่งมีอยู่แล้วตามธรรมชาติ ที่เด็กทุกคนคุ้นเคยกับการใช้เสียงในชีวิตประจำวัน การร้องเพลงในระยะเริ่มต้นใช้ความจำเป็นหลัก ต่อมาจึงฝึกการร้องโดยใช้โน้ต ความเข้าใจโน้ตจนสามารถอ่านและเขียนหนังสือได้ก่อน เพื่อที่จะไปค้นคว้าความรู้จากหนังสือต่างๆ ได้ การร้องเพลงจะทำให้ควบคู่กับการเคลื่อนไหว เพราะช่วยให้เด็กเข้าใจจังหวะได้ดีและสามารถร้องเพลงได้ถูกต้อง

ธนิธณ์ ชันทยะศ (2562) กล่าวว่า การสอนตามแนวคิดของโคดายเน้นที่การร้องเป็นหลัก การเล่นเครื่องดนตรีเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนในระยะต่อมา การร้องรวมไปถึงทักษะการอ่านโน้ตด้วยในกระบวนการร้องนี้ โคดายเน้นการฝึกให้ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับเรื่องระดับเสียง และจังหวะของทำนองโดยสม่ำเสมอ วิธีการคือฝึกให้ผู้เรียนได้ยินเสียงทำนองในความคิด คือ การให้ผู้เรียนร้องเพลงและหยุดร้องแต่ร้องในใจเป็นระยะๆ สลับกันไปตามสัญญาณที่ผู้สอนกำหนด ทำให้ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับเสียงทั้งในความคิดและสามารถร้องได้ด้วย นอกจากนี้ยังเน้นให้จดจำเกี่ยวกับระดับเสียงและบทเพลงที่เรียนไปด้วยเสมอ

วรารคณา จูเจริญ (2561) กล่าวว่า การสอนดนตรีตามแนวคิดของโคดายสามารถสรุปเป็นขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นฟังและร้องโน้ต หมายถึง นักเรียนฟังและฝึกร้องโน้ต ขั้นที่ 2 ขั้นใช้สัญญาณมือแทนระดับเสียง หมายถึง นักเรียนร้องโน้ตโดยใช้สัญญาณมือแทนระดับเสียงต่างๆ ขั้นที่ 3 ขั้นใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะ หมายถึง การกำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนอัตราจังหวะและความยาวของเสียงดนตรี ขั้นที่ 4 ขั้นการอ่านและร้องโน้ต หมายถึง นักเรียนอ่านโน้ตและร้องโน้ต โดยใช้ตัวโน้ตแทนเสียง ขั้นที่ 5 ขั้นบรรเลงดนตรี หมายถึง นักเรียนสามารถบรรเลงดนตรีได้ตามโน้ตเพลงที่ครูกำหนดให้

จากการศึกษาทฤษฎีการสอนดนตรีของโคดาย ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักการสอนของโคดายมีการจัดระบบขั้นตอนในการสอนดนตรีเป็นอย่างมาก โดยเน้นที่การสอนร้องเพลงเป็นหลัก แล้วจึงเรียนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ของตัวโน้ตดนตรี โคดายเชื่อว่า เด็กควรฟังดนตรีก่อนแล้วแสดงออกผ่านการร้องหรือเล่นในช่วงถัดไป วิธีการสอนของโคดายจะทำให้เด็กเรียนรู้ดนตรีได้อย่างรวดเร็ว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่สิงโต ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experiment) แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว โดยการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่สิงโต

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย คือ เด็กที่มีอายุ 5-7 ขวบ ในชุมชนคลองไผ่สิงโต จำนวนทั้งหมด 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

1. ชุดกิจกรรมการอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น เป็นสื่อการเรียนการสอน โดยกำหนดเนื้อหาและระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 5 กิจกรรม ดังนี้

- กิจกรรมที่ 1 เรื่อง สัญลักษณ์มือของโคดา

กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนรับรู้และจำแนกระดับเสียงผ่านการใช้สัญลักษณ์มือประกอบการเปล่งเสียง Solfege ผู้เรียนจะฝึกการมองเห็น ได้นิ้ว และเคลื่อนไหวไปพร้อมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจระดับเสียงอย่างเป็นธรรมชาติ อีกทั้งแผ่นป้ายสีตามสัญลักษณ์ของโคดา ที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจ ส่งผลต่อการจดจำสัญลักษณ์มือได้ง่ายขึ้น เด็กจะสามารถสังเกตตัวโน้ตได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น การใช้สื่อเป็นรูปภาพ แผ่นป้ายนั้นเหมาะสมกับวัยเด็ก เพราะการเรียนรู้ที่ดีย่อมเกิดจากการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างถูกต้อง

- กิจกรรมที่ 2 เรื่อง ตัวโน้ตและบรรทัดห้าเส้น

กิจกรรมนี้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างบรรทัดห้าเส้น (Staff) และตำแหน่งของตัวโน้ตพื้นฐาน เช่น Do-Re-Mi ในคีย์ C พร้อมจับคู่สัญลักษณ์มือกับตำแหน่งโน้ตจริง เป็นการช่วยให้เข้าใจในองค์ประกอบด้านสัญลักษณ์ของดนตรี โดยประกอบด้วยแผ่นภาพชนิดของตัวโน้ตต่างๆในบรรทัดห้าเส้น เพื่อให้เด็กมองเห็นภาพชัดเจนขึ้น อีกทั้งการสลับเปิดแผ่นป้ายตัวโน้ต เพื่อให้เด็กฝึกการอ่านโน้ตในบรรทัดห้าเส้นโดยเรียงจากง่ายไปยาก กิจกรรมนี้จะช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการในการวิเคราะห์ แยกแยะระดับเสียงของตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง

- กิจกรรมที่ 3 เรื่อง ค่าตัวโน้ต

การเรียนรู้ค่าความยาวของเสียง เช่น โน้ตตัวดำ โน้ตตัวขาว และโน้ตตัวเข้บัต ผ่านการนับการตบมือ การอ่านและเขียนตามแบบฝึกหัดต่างๆ ช่วยวางรากฐานด้านจังหวะของเด็กให้มั่นคง นอกจากนี้ การอ่านค่าตัวโน้ต ทำให้เด็กรู้ถึงความสำคัญของค่าตัวโน้ตที่มีความสัมพันธ์ในเรื่องจังหวะ เป็นการเชื่อมโยงไปยังกิจกรรมถัดไปได้ง่าย

- กิจกรรมที่ 4 เรื่อง จังหวะ

กิจกรรมนี้เป็นการต่อยอดจากค่าตัวโน้ต ให้ผู้เรียนฝึกตีจังหวะ โดยใช้เครื่องประกอบจังหวะแบบง่าย รวมถึงอ่านสัญลักษณ์จังหวะที่ซับซ้อนขึ้น เพื่อสร้างความคล่องตัวทางจังหวะ อีกทั้งการฝึกอ่านจังหวะตามแผ่นป้ายที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นมา จะทำให้เด็กมีประสบการณ์ในการนับจังหวะมากขึ้น และเห็นความแตกต่างของการวางตำแหน่งของจังหวะที่เปลี่ยนไปตามแผ่นป้าย

- กิจกรรมที่ 5 เรื่อง การร้องเพลง

เป็นกิจกรรมบูรณาการทักษะทั้งหมด ผู้เรียนฝึกอ่านโน้ตและร้องเพลงตามระดับเสียงและจังหวะที่ถูกต้อง ใช้สัญลักษณ์มือประกอบการร้องเพื่อควบคุมระดับเสียง กิจกรรมนี้เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการเรียนรู้ในภาพรวม ซึ่งแต่ละกิจกรรมประกอบด้วย ใบความรู้ และแบบฝึกหัด จุดประสงค์การเรียนรู้ การ

กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ (ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนกิจกรรม และขั้นสรุปกิจกรรม) การวัดผล ประเมินผล แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน เฉลยแบบฝึกหัด ตาราง บันทึกคะแนน อีกทั้งสื่อการเรียนรู้ที่มีการปรับเปลี่ยนตามกิจกรรมต่างๆ

หลังจากนั้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของชุดกิจกรรมการอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของชุดกิจกรรมในรูปแบบ Rating Scale 5 ระดับ และวิเคราะห์ ข้อมูลรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ที่คำนวณได้นำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของชุดกิจกรรมโดยพิจารณาระดับความเหมาะสมในภาพรวมของผู้เชี่ยวชาญที่มี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 จึงถือว่าเป็นชุดกิจกรรมที่มีความเหมาะสม จากนั้นนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชน คลองไผ่สิงโต โดยสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบปฏิบัติชุดเดียวกัน จำนวน 1 ข้อ เนื่องจากเป็นโน้ตเพลงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานำแบบทดสอบที่ออกแบบไว้ ปรีक्षाอาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบเพื่อหาความเที่ยงตรง เมื่อได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพจึงนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มทดลองจริง

เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น ก่อนเรียน-หลังเรียน เกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. การอ่านและระบุชื่อโน้ต (Note Reading)

ระดับ	คำอธิบาย
5 = ดีมาก	อ่านและบอกชื่อตัวโน้ตถูกต้องทั้งหมด ทั้งบนเส้นและในช่อง รวมถึง ledger line
4 = ดี	อ่านถูกเกือบทั้งหมด ผิดเล็กน้อย 1-2 ตัว
3 = ปานกลาง	อ่านผิด 3-4 ตัว
2 = พอใช้	อ่านถูกเพียงบางส่วน ผิดเกินครึ่ง ต้องอาศัยการเดาหรือช่วยเหลือ
1 = ควรปรับปรุง	ไม่สามารถอ่านหรือระบุชื่อโน้ตได้ถูกต้องเลย

2. การปรบมือและรักษาจังหวะ (Rhythm & Beat)

ระดับ	คำอธิบาย
5 = ดีมาก	ปรบมือตรงจังหวะตลอดทั้งเพลง จังหวะมั่นคง ไม่เร่ง-ไม่ช้า
4 = ดี	ปรบมือตรงจังหวะเกือบทั้งหมด มีผิดเล็กน้อย 1-2 ครั้ง
3 = ปานกลาง	ปรบมือตรงบ้างผิดบ้าง แต่ยังสามารถรักษาจังหวะให้มั่นคงต่อได้
2 = พอใช้	ปรบมือตรงบ้างผิดบ้าง หลายครั้งหลุดจังหวะ ต้องอาศัยครูช่วยนำ
1 = ควรปรับปรุง	ปรบมือตามไม่ได้เลย ไม่สามารถรักษาจังหวะได้เลย

3. การร้องตัวโน้ต (Pitch Accuracy)

ระดับ	คำอธิบาย
5 = ดีมาก	ร้องตรงระดับเสียงทุกตัวโน้ต ชัดเจน มั่นใจ มี intonation ถูกต้องตลอดเพลง
4 = ดี	ร้องตรงระดับเสียงเกือบทั้งหมด มีพลาดเล็กน้อย 1-2 จุด แต่ยังไม่เสียภาพรวม
3 = ปานกลาง	ร้องถูกเพียงบางส่วน มีความผิดพลาด 3-4 จุด ยังรักษาทำนองได้
2 = พอใช้	ร้องถูกเพียงบางส่วน มีความผิดพลาดชัดเจนหลายครั้ง
1 = ควรปรับปรุง	ร้องผิดส่วนใหญ่ ระดับเสียงไม่ตรง ฟังไม่ออกกว่าเป็นทำนองที่กำหนด

4. ความมั่นใจและการมีส่วนร่วม (Confidence & Participation)

ระดับ	คำอธิบาย
5 = ดีมาก	แสดงออกอย่างมั่นใจ กล้าร้อง-ปรบมือ-อ่านโน้ตเต็มที่มีสมาธิและมีส่วนร่วมสูง
4 = ดี	แสดงออกดีในภาพรวม มีลังเลบ้างแต่ยังทำกิจกรรมได้ต่อเนื่อง
3 = ปานกลาง	มีความลังเล ไม่มั่นใจ แต่ยังพยายามทำตามครู
2 = พอใช้	มีความลังเล ไม่มั่นใจ บางครั้งหยุดกลางคัน
1 = ควรปรับปรุง	ไม่กล้าแสดงออก ไม่ร่วมกิจกรรม หรือปฏิเสธที่จะทำ

รวมทั้งหมด 20 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีสากล
2. ดำเนินกิจกรรมการสอน เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีสากล ด้วยชุดกิจกรรมการอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น

3. ทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีสากล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติ T-Test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การสร้างชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่ ซึ่งแบ่งออกเป็นโครงสร้างของชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น จำนวน 5 กิจกรรม พบว่า เด็กมีพัฒนาการทางด้านการ

อ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้นในระดับที่ดี สามารถขับร้องโดยแยกแยะระดับเสียงตัวโน้ตได้ รวมไปถึงใช้ทักษะการอ่านโน้ตมาช่วยในการขับร้องให้ออกมาเป็นทำนองเพลง

2. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่ ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น พบว่าเด็กมีค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบก่อนเรียนอยู่ที่ 0.00 แสดงให้เห็นว่า เด็กไม่มีพื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่านโน้ตดนตรีสากลมาก่อน แต่หลังจากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้นที่ออกแบบให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก เด็กมีค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบหลังเรียนอยู่ที่ 11.28 จากการคำนวณด้วยสถิติ Wilcoxon Signed-Rank Test สำหรับข้อมูลที่คูณให้มา ผลสรุปคือ ชุดกิจกรรมนี้ทำให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

ตาราง 1 วิเคราะห์ข้อมูล (Rank Calculation)

นักเรียนคนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง (D)	อันดับ (Rank)	เครื่องหมาย
1	0	10	+10	1.5	+
2	0	12	+12	5.5	+
3	0	11	+11	3.5	+
4	0	10	+10	1.5	+
5	0	11	+11	3.5	+
6	0	12	+12	5.5	+
7	0	13	+13	7	+

จากการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติ Wilcoxon Signed-Rank Test พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมอ่านดนตรีสากลเบื้องต้น มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($T = 0$, $p < .05$) โดยมีค่ามัธยฐานของคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 0 และค่ามัธยฐานของคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 11

อภิปรายผลการวิจัย

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้นสำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่สามารถนำไปสู่การอภิปรายได้ดังนี้ สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่ สามารถนำไปสู่การอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น สำหรับเด็กในชุมชนคลองไผ่ หลังได้รับการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ จิรภัทร์ ถิ่นทะเล และสิขณันต์เศก ย่านเดิม (2564) ได้ศึกษาการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสอดทักษะทางดนตรีด้วยชุดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างสอดทักษะทางดนตรี ตามแนวคิดของโคตยา สำหรับนักเรียนขับร้องประสานเสียงโรงเรียนเปรมประชาวัฒนา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้างสอดทักษะทางดนตรีตามแนวคิดของโคตยา ของนักเรียนขับร้องประสานเสียงโรงเรียนเปรมประชาวัฒนา นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นได้มีการกำหนดการสอนอย่างมีแบบแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวข้อ อีกทั้งมีการวัดประเมินผลทุกชุดกิจกรรม เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าของนักเรียน และมี

การนำเสนอที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนมาใช้ในการเรียนการสอน นอกจากนี้ในด้านความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้างไวยากรณ์ทางดนตรีตามแนวคิดของตาย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของเนื้อหาในกลุ่มผู้เรียนในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยเห็นความสำคัญของเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนเป็นอันดับแรก อย่างไรก็ตามชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้นที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นได้กำหนดการเรียนการสอนอย่างมีแบบแผน กำหนดวัตถุประสงค์ของและกิจกรรมได้อย่างชัดเจน มีการวัดประเมินในทุกกิจกรรม เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554) กล่าวว่า ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม มีดังนี้

- 1) กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์โดยกำหนดเป็นหมวดหมู่วิชา หรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามความเหมาะสม
- 2) กำหนดหน่วยการสอนโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยที่ครูสามารถถ่ายทอดให้นักเรียนแต่ละครั้ง
- 3) กำหนดหัวเรื่อง ผู้สอนจะต้องกำหนดว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์ อะไรแก่ผู้เรียนบ้าง
- 4) กำหนดมโนทัศน์และหลักการ ซึ่งจะสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง
- 5) กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง
- 6) กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นแนวทางการเลือกและการผลิตสื่อการเรียน
- 7) กำหนดแบบวัดและประเมินผล โดยจะต้องประเมินผลให้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
- 8) เลือกและผลิตสื่อการเรียน วัสดุอุปกรณ์ โดยในชุดกิจกรรมของผู้วิจัยที่แบ่งออกเป็นจำนวน 5 กิจกรรม ได้กำหนดลำดับการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก เพื่อให้เด็กได้ทำความเข้าใจในเรื่องของการอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น ได้อย่างละเอียด สอดคล้องกับ นฤชน มงคลศิริ (2560) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมในแต่ละประเภทจะเป็นตัวกำหนดบทบาทของครูและนักเรียนแตกต่างกันออกไป การจะเลือกผลิตชุดกิจกรรมชนิดใดนั้น ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของครู ดังนั้น ในการสร้างชุดกิจกรรม ครูเป็นผู้คอยดูแล ชี้แนะหรือคอยให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนพบปัญหาหรือข้อสงสัย และกิจกรรมบางอย่าง ครูต้องเป็นผู้แสดงนำให้นักเรียนดูและกิจกรรมบางอย่างนักเรียนต้องทำตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

1. ครูผู้สอนควรคัดเลือกบทเพลงที่มีความเหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละช่วงวัย เนื่องจากเด็กมีโทนเสียงที่แตกต่างกัน
2. ควรนำชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้นไปเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพราะการใช้ชุดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความจำและเสริมทักษะในการอ่านโน้ตได้ดียิ่งขึ้นระยะยาว
3. ควรใช้กิจกรรมที่หลากหลายร่วมกับชุดกิจกรรมเพื่อเพิ่มความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ เช่น เกมดนตรีสั้นๆ การใช้สื่อเสียงประกอบเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจมากขึ้น
4. ควรจัดกิจกรรมให้เป็นรายกลุ่มย่อยหรือรายคู่ เพื่อจะทำให้เด็กได้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีม ช่วยกันฝึกแก้ไขข้อผิดพลาด ส่งทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมมือ อีกทั้งยังช่วยลดความกังวลของเด็กที่ไม่กล้าแสดงออกในการทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ผลการวิจัยมีความครอบคลุมและนำไปใช้สรุปอ้างอิงกับประชากรได้แม่นยำยิ่งขึ้น
2. ควรนำชุดกิจกรรมอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้นไปใช้กับเด็กที่มีกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม และสามารถนำไปพัฒนาให้เกิดกิจกรรมใหม่ๆที่เข้ากับหลากหลายของช่วงอายุ
3. ควรทดลองใช้ชุดกิจกรรมในช่วงระยะเวลาที่นานขึ้น เพื่อศึกษาว่าเด็กยังคงจดจำทักษะการอ่านโน้ตได้ดีในระยะยาวหรือไม่ และควรเสริมกิจกรรมที่ทำให้การเรียนรู้คงทนอยู่มากที่สุดสำหรับวัยของเด็ก

เอกสารอ้างอิง

- กฤษติศักดิ์ พูลสวัสดิ์, และกิริติ คุวานนท์. (2561). ดนตรีกับพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของเด็กทารกแรกเกิดจนถึงวัยประถมศึกษาตอนปลาย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(1), 230–242. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JournalGradVRU/article/view/119502>
- จิรภัทร์ ถิ่นทะเล, และสิขณันต์ แสงยาม. (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโน้ตทักษะทางดนตรีด้วยชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างโน้ตทักษะทางดนตรีตามแนวคิดของโคดาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเปรมประชาวัฒนา. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 6(2), 31–41. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jmbr/article/view/250535>
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 4). แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ธันณณ์ ชันทะยศ, และสยาม จวงประโคน. (2562). การพัฒนาชุดการสอนเมโลเดียนตามแนวคิดของโคดาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกสำราญ จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 21(1), 245–254. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/250254>
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2543). การสอนดนตรีสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นฤชน มงคลศิริ. (2560). ผลการใช้ชุดกิจกรรมโดยประยุกต์แนวคิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่มีต่อทัศนคติและการจัดการเรียนอย่างปลอดภัยของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Theses and Dissertations. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/2062/>
- วรางคณา จูเจริญ. (2561). การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการขับร้องโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแนวคิดของโคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์]. <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Warangkana.Juj.pdf>
- สิขณันต์ แสงยาม. (2558). แนวคิดทฤษฎีการสอนดนตรี. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 19(2), 21–31.
- Kodály, Z. (1974). *The selected writings of Zoltán Kodály* (F. Bónis, Ed.). Corvina Press. <https://archive.org/details/selectedwritings0000koda>